

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΓ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 23 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1935

ΑΡΙΘ. 8

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΠΕΡΙ ΧΩΡΕΠΙΣΚΟΠΩΝ ΚΑΙ ΤΙΤΟΥΛΑΡΙΩΝ ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ ΕΝ ΤΗ ΟΡΘΟΔΟΞῃ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ

Ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀνα-
φαίνονται οἱ Χωρεπίσκοποι, οὕτως ὀνομαζόμενοι
διότι ἦσαν χωρῶν (= ἄγρων, ἀγροτικῶν παροικιῶν)
ἢ κωμῶν Ἐπίσκοποι. ἔχοντες μὲν τὸν βαθμὸν τοῦ
Ἐπισκόπου, ἀλλὰ μὴ ἀσκούντες αὐτοτελῶς τὰ κα-
θήκοντα καὶ δικαιώματα τοῦ Ἐπισκόπου πόλεως.
ὅς ἐν καὶ ὑπῆγοντο. Μεταξὺ τῶν ἀγροτικῶν παροι-
κιῶν καὶ τῶν κωμῶν, διοικητικῶς διεκρίνοντο αἱ κεν-
τρικαὶ κῶμαι, αἱ λεγόμεναι «μητροκωμιαί» (κατ'
ἀναλογία πρὸς τὰς «μητροπόλεις»), αἱτινες ἦσαν τὰ
κέντρα τῆς δράσεως τῶν Χωρεπισκόπων καὶ αἱ ἀφε-
τηρίαι τῶν κινήσεων αὐτῶν ἀνὰ τὰς λοιπὰς κώμας
καὶ τὰς ἀγροτικὰς παροικίας. Ἀλλ' ἐκαλοῦντο ἀπλῶς
Χωρεπίσκοποι, ἄνευ ὀρισμένου τίτλου. Νεώτεροί τινες
τῆς Δύσεως θεολόγοι ἰσχυρίσθησαν ὅτι οἱ Χωρεπίσκο-
ποι ἦσαν ἄπλοὶ Πρεσβύτεροι μὴ ἔχοντες βαθμὸν ἀρχιε-
ρωσύνης¹. Ἀλλὰ καὶ τὰ καθήκοντα αὐτῶν καὶ ἡ
θέσις μεταξὺ τῶν λοιπῶν κληρικῶν, ὡς περαιτέρω
θὰ ἴδωμεν, οὐδενίαν καταλείπουσιν ἀμφιβολίαν περὶ
τοῦ ὅτι ἦσαν Ἀρχιερεῖς. Ἡ ἐν Νεοκαισαρείᾳ Σύνο-
δος τοῦ 314 (καν. 13, 14) σαφῶς διακρίνει τοὺς «ἐπι-
χωρίους Πρεσβυτέρους» τῶν «Χωρεπισκόπων». Ὡσαύ-
τως ἡ Α'. Οἰκουμένη Σύνοδος (325) σαφῶς διακρί-
νει τοὺς «Χωρεπισκόπους» τῶν «Πρεσβυτέρων» (καν.
8), ἡ δὲ Δ'. Οἰκουμένη Σύνοδος (451) ἀπαριθμεῖ
ὡς ἐξῆς τοὺς κληρικούς «Ἐπίσκοπος, Χωρεπίσκοπος,
Πρεσβύτερος, Διάκονος κτλ.» (καν. 2). Ὡσαύτως ἡ
ἐν Ααδικεῖᾳ Σύνοδος τοῦ 313 «τοὺς Ἐπισκόπους
τῶν χωρῶν καὶ κωμῶν» διακρίνει τῶν «περιοδευτῶν»
Ἐπισκόπων, σαφῶς ὀνομαζόμενα Ἐπισκόπους τοὺς
Χωρεπισκόπους. Δὲν δύναται λοιπὸν νὰ ὑπάρξῃ ἀμφι-
βολία περὶ τοῦ ὅτι οἱ Χωρεπίσκοποι εἶχον ἀρχιερατι-
κὸν βαθμὸν.

Πρώτη μνηεὶα τῶν Χωρεπισκόπων γίνεται ἐν τῇ
13ῳ κανόνι τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ Συνόδου, κατὰ τὰ ἐτῆ
314—315 συγκροτηθείσης, ἀλλ' ἀναμφιδόλως ὁ θεσμός
αὐτῶν ὑφίστατο ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ Χριστια-
νισμοῦ. Ἐν τῇ γνωστῇ χωρίῳ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Ρώμης

1. Ὡς γνωστὸν, ὅπως ἀδασίμως ἡμπεσφύτησάν τινες καὶ
τὸ γεγονός τῆς ὑπάρξεως ἐν τοῖς Ἀποστολικαῖς χρόνοις
Ἐπισκόπων φερόντων βαθμὸν Ἀρχιερωσύνης καὶ διαφό-
ρων ὄντων τῶν Πρεσβυτέρων, ἐπὶ τῇ λόγῳ ὅτι οὗτοι
ὀνομαζόντο καὶ Ἐπίσκοποι.

Κλήμεντος (90—100) «Κατὰ χώρας οὐκ καὶ πόλεις
κηρύσσοντες (= οἱ Ἀπόστολοι) καθίστανον τὰς
ἀπαρχὰς αὐτῶν, δοκιμάσαντες τῷ πνεύματι εἰς ἐπι-
σκοπούς καὶ διακόνους τῶν μελλόντων πιστεύειν»².
ὑποδηλοῦνται οὐ μόνον Ἐπίσκοποι πόλεων, ἀλλὰ καὶ
Ἐπίσκοποι χωρῶν ἢ κωμῶν³. Ὁ Εὐσέβιος Καισα-
ρείας († περὶ τὸ 340) διηγούμενος τὰ κατὰ τὸν Παῦ-
λον τὸν Σαμοσατέα, καθαιρεθέντα ὑπὸ Συνόδου ἐν ἔτει
269, μνημονεύει ἐν τινι ἐπιστολῇ τῆς Συνόδου, ἐν δια-
στολῇ πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους πόλεων, καὶ «Ἐπισκό-
πων τῶν ὁμόρων ἀγρῶν»⁴, ὅς οὐδὲν δέον νὰ ἐννοη-
θῶσιν οἱ Χωρεπίσκοποι, ὡς παρετήρησεν Ἰβη ὁ Va-
lesius⁵. Οἱ Χωρεπίσκοποι ἔργον κυρίως εἶχον νὰ
μεριμνῶσι περὶ τῶν θρησκευτικῶν καὶ πνευματικῶν
ἀναγκῶν τῶν ἐγκατεσπαρμένων ἀνὰ τὰ χωρία καὶ
τοὺς ἀγροὺς χριστιανῶν, τινὲς δὲ αὐτῶν δὲν εἶχον
μόνιμον ἔδραν, ἀλλὰ περιέδουν, διὸ καὶ «περιοδεύ-
ται» ἐκαλοῦντο⁶. Τοιοῦτος «περιοδευτής» Ἐπίσκο-
πος ὑπῆρξεν ὁ ἐκ Καππαδοκίας Ἀλέξανδρος, συμ-
μαθητὴς τοῦ Ὠριγένης ἐν τῇ Σχολῇ Ἀλεξανδρείας.
Ὁ Ἀλέξανδρος μεταβὰς εἰς Ἱεροσόλυμα (τέλ. τοῦ
6^{ου} αἰῶνος) ἐγένετο βοηθὸς τοῦ γέροντος Ἐπισκόπου
Ἱεροσολύμων ἀγ. Χαρκίσσου, ὑπερβάντος τὸ 116ον
τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἐξελέγη δὲ μετ' αὐτὸν Ἐπίσκο-
πος Ἱεροσολύμων⁷. Κατὰ τὸν αὐτὸν περίπου χρόνον
ὑπὸ τοῦ Θεοτέκνου Ἐπισκόπου Καισαρείας ἐχειρο-
τονήθη Ἐπίσκοπος καὶ ἐχρημάτισε βοηθὸς αὐτοῦ ὁ
ἐξ Ἀλεξανδρείας Ἀνατόλιος⁸. Κατὰ τὸν αὐτὸν χρό-

1. Κλήμεντος Ρώμης. Πρὸς Κορινθίους Ἐπι-
στολὴ Α. 42.

2. Νίκαιον ἡμ. Μίλας. Ἐπισκόπου Δαλματίας-Ι-
στρίας, οἱ κανόνες τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μετ' ἐρ-
μηνειῶν (ρωσιστί), Πετρούπολις 1911-12, Β, 14.

3. Εὐσέβιος, Ἐκκληστ. Ἱστορία 7, 30. Πρὸς Νί-
κη ὁ ρ. οὐ Κάλιστος, Ἐκκληστ. Ἱστορία, 6, 38.

4. Πατρ. Migne ἑλλ. 20, 113 «Choroepiscopos intelligere
videtur; eos enim distinguit epistola ab episcopis urbium».

5. Ἀναμφιδόλως οἱ περιοδεύται δὲν ἦσαν διάφοροι
τῶν Χωρεπισκόπων, F. Gilman, Das Institut der
Chorbischöfe im Orient, historisch, canonische Studie,
München 1903 παρὸς Hefele-Leclercq, Histoire
des Conciles, Paris 1908, 11, 1199.

6. Εὐσέβιος, Ἐκκληστ. Ἱστορία 6, 11. Πρὸς Χρυσό-
στομ. Πάπα δ. οὐ ὅς οὐ. (Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν)
Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων, 2, 55, 56.

7. Εὐσέβιος, Ἐκκληστ. Ἱστορία 7, 32. Καὶ ὁ Αὐ-
γουστίνος θραυτότερον ἐχρημάτισε βοηθὸς Ἐπίσκοπος τοῦ
Ἰππώνος Βαλερίου. Νίκαιον ἡμ. Μίλας, Ἐκ-
κλησιαστικὸν Δίκαιον, μεταφρ. Μελέτιον Ἀποστολοπού-
λου, σ. 342, σημ. 10. Ὁ Μίλας διακρίνει τοὺς Χωρε-
πισκόπους τῶν Βοηθῶν Ἐπισκόπων,
σελ. 342, 389-390.

νον ὡσαύτως ἤκμασε καὶ ὁ Ζωτικὸς Χωρεπίσκοπος ἐν Φρυγίᾳ. Περιοδεύτων Ἐπισκόπων μνηεὶν ποιεῖται ἐν ἐπιστολῇ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἔτους 307 ὁ Ἐπίσκοπος Φιλέας Θμούεως πρὸς τὸν Μελίτιον Λυκουπόλεως τῆς Αἰγύπτου¹.

Οἱ Χωρεπίσκοποι, εἴτε περιοδεύοντες εἴτε μονίμως ἐν ὁρισμένῃ περιοχῇ διαμένοντες, ἐξεπλήρωσαν μεγάλην ἀποστολήν κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας, διότι ἐργάσθησαν πρὸς διάδοσιν τῆς αἰρέσεως τοῦ «Γνωστικισμοῦ». Ἰσως διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἡ ἐν Νεοκαισαρείᾳ Σύνοδος λέγει (καν. 14) ὅτι οἱ Χωρεπίσκοποι ἦσαν εἰς τύπον τῶν Ὁ. Ἀποστόλων τοῦ Κυρίου. Βεβαίως ὁ χαρακτηρισμὸς οὗτος γίνεται καὶ πρὸς διάκρισιν τῶν Χωρεπισκόπων ἀπὸ τῶν Ἐπαρχιακῶν Ἐπισκόπων, τῶν θεωρουμένων διαδόχων τῶν 12 Ἀποστόλων, ἀλλ' ὡς παρετηρήθη ὑπὸ νεωτέρου ἐρρηθόρου κανονολόγου, ἡ διάκρισις αὕτη νοεῖται μόνον ἐν σχέσει πρὸς τὴν τάξιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως, ἐν ἣ ὁ Χωρεπίσκοπος ἦσαν διοικητικῶς κατώτεροι τῶν Ἐπαρχιακῶν Ἀρχιερίων. Ἀλλὰ κατὰ τὸν ἱερατικὸν βαθμὸν καὶ κατὰ τὰ ἐπισκοπικὰ δικαιώματα δὲν διακρίνονται οἱ Χωρεπίσκοποι τῶν λοιπῶν Ἐπισκόπων. Διότι οἱ Χωρεπίσκοποι εἶχον τὸν αὐτὸν ἱερατικὸν βαθμὸν, ὃν καὶ οἱ λοιποὶ Ἐπίσκοποι. Πάντες δὲ οἱ Ἐπίσκοποι ἐξ ἴσου εἶναι διάδοχοι τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Καὶ ἐν ἀρχῇ μὲν, πρὸ τῆς διαμορφώσεως τῆς Ἱεραρχικῆς τάξεως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, οἱ Χωρεπίσκοποι ἦσαν διοικητικῶς ἴσοι πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους τῶν πόλεων, ἀλλὰ θραδύτερον ὑπὲρ ἤχθησαν ὑπὸ τούτους. Καὶ οἱ μὲν Ἐπίσκοποι τῶν πόλεων ὀνομάζοντο ἐκ τοῦ ὀνόματος τῶν πόλεων, οἱ δὲ Χωρεπίσκοποι, ὡς εἵπομεν, ἀπλῶς Χωρεπίσκοποι, ἐκράτησε δὲ γενικὴ κανονικὴ ἀρχὴ ὅπως οἱ μὲν Ἐπίσκοποι πόλεων χειροτονῶνται δι' ὁρισμένην πάντοτε πόλιν, οἱ δὲ Χωρεπίσκοποι ἀορίστως, χωρὶς διὰ τοῦτο νὰ θεωρῇται ἀπολελυμένη ἡ χειροτονία αὐτῶν.

Κατ' ἄλλην κανονικὴν γενικὴν ἀρχὴν δὲν ἐδικαιούτο ὁ Ἐπίσκοπος πόλεως νὰ ποιῇται χειροτονίας εἰς μὴ ὑποκειμένας αὐτῷ πόλεις καὶ χώρας ἐπὶ ποινῇ καθαιρέσεως (Ἀπ. καν. 36), ἀλλ' εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ χειροτονῇ πάντας τοὺς κληρικούς τῆς δικαιοδοσίας αὐτοῦ καὶ αὐτὸν ἔτι τὸν Χωρεπίσκοπον (θεθαίως μετὰ δύο ἐτέρων Ἐπισκόπων ἢ ἐνός). Τὸ δικαίωμα ἕως τοῦ Χωρεπισκόπου ἦτο περιορισμένον, ὡς μανθάνομεν ἐκ τοῦ 13ου κανόνος τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ Συνόδου. Ὁ κανὼν ὁρίζει «Χωρεπισκόπους μὴ ἐξεῖναι πρεσβυτέρους ἢ διακόνους χειροτονεῖν, ἀλλὰ μὴν μὴδὲ πρεσβυτέρους πόλεως, χωρὶς τοῦ ἐπιτραπῆναι ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου μετὰ γραμμάτων, ἐν ἑτέρᾳ παροικίᾳ». Αἱ γραφαὶ τοῦ κανόνος τούτου ἐν τοῖς διαφόροις κώδεξι παρουσιάζουσι πλείστας παραλλαγὰς², αἵτινες ἐγένοντο ὑποκείμενον πολλῶν ἐρευνῶν καὶ

μελετῶν. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐπόψεως τοῦ ἐνταῦθα ἐξεταζομένου ζητήματος, τηρουμένης τῆς ἀνωτέρω γράφης, ἥτις εἶνε καὶ ἡ ἐπικρατεστέρα, οἱ Χωρεπίσκοποι δὲν εἶχον δικαίωμα οἰκοθεῖν καὶ ἄνευ ἀδείας τοῦ Ἐπισκόπου πόλεως εἰς ὃν ὑπὲρ ἤγοντο νὰ χειροτονῶσι Πρεσβυτέρους ἢ Διακόνους. Ἡ διάταξις αὕτη διασαφηνίζεται ἐκ πληρεστεράς διατάξεως τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου τοῦ 341. ἡς ὁ 10ος κανὼν ὁρίζει τὸ ἑξῆς:

«Τοὺς ἐν ταῖς κώμαις ἢ ταῖς χώραις ἢ τοῖς καλουμένοις Χωρεπισκόποις, εἰ καὶ χειροθεσίαν εἶεν Ἐπισκόπον εἰληφότες, ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ Συνόδῳ εἰδέναι τὰ ἐαυτῶν μέτρα καὶ διοικεῖν τὰς ἐποκειμένας αὐτοῖς Ἐκκλησίας καὶ τῇ τοῦτων ἀρκεσθαι φροντίδι καὶ κηδεμονίᾳ, καθαιρῶν δὲ ἀναγνώστια καὶ ἐποδιακόνους καὶ ἐφορκιστάς καὶ τῇ τοῦτων ἀρκεσθαι προαγωγῇ» ἡτε δὲ Πρεσβύτερον μὴτε Διάκονον χειροτονεῖν τοῖματ' δίχα τοῦ ἐν τῇ πόλει Ἐπισκόπου, ἢ ὑπόκεινται αὐτοῖς τε καὶ ἡ χώρα. Εἰ δὲ τοῖμασιν τις παραβῇ τὰ δοσθέντα, καθαιρεῖσθαι αὐτὸν καὶ ἡς μετέχει τιμῆς. Χωρεπίσκοπον δὲ γίνεσθαι ὑπὸ τοῦ τῆς πόλεως, ἢ ὑπόκειται, Ἐπισκόπου». Κατὰ τὴν διάταξιν ταύτην, σκοποῦσαν προφανῶς νὰ περιστείλῃ ὑπερβασίας τινὰς τῶν Χωρεπισκόπων, οὗτοι εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ χειροτονῶσιν οἰκοθεῖν μόνον κατωτέρους κληρικούς, Πρεσβυτέρους δὲ καὶ Διακόνους ἡδύναντο νὰ χειροτονῶσι μόνον τῇ ἀδείᾳ τοῦ Ἐπισκόπου τῆς πόλεως, ἢ ὑπέκειντο. Ἡ παραβασὶς τούτου ἐτιμωρεῖτο διὰ καθαιρέσεως. Περαιτέρω ὥρισεν ἡ Σύνοδος ὅπως ὁ Χωρεπίσκοπος ἀναδεικνύεται ὑπὸ τοῦ τῆς πόλεως Ἐπισκόπου ὃ ὑπέκειτο καὶ οὐχὶ παρ' ἄλλου Ἐπισκόπου³.

Κατὰ διάταξιν τῆς αὐτῆς Συνόδου (καν. 8) μόνον οἱ «ἀνεπίληπτοι Χωρεπίσκοποι» ἡδύναντο νὰ ἐκδίδωσιν τὰ κανονικὰ «εἰρηνικὰ γράμματα». Κατὰ δὲ τὸν 14ον κανόνα τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ Συνόδου οἱ Χωρεπίσκοποι ὡς «συλλειτουργοί» τῶν Ἐπισκόπων πόλεων, ἐτιμῶντο ἰδίως διὰ τὴν περὶ τῶν πτωχῶν μέριμναν καὶ ἐτέλουν τὴν θεῖαν Λειτουργίαν καὶ ἐν τοῖς ναοῖς τῶν πόλεων. Καὶ ἡ μὲν ἐν Σερδικῇ (Σέρδικα καὶ οὐχὶ Σαρδικα ἢ Σαρδική) κατὰ τὰ ἔτη 343—4 συνεληθῶσα Σύνοδος ὥρισεν (καν. 6) ὅπως μὴ καθίστανται ἐν κώμῃ ἢ βραχείᾳ πόλει Ἐπίσκοποι, ἀλλὰ Χωρεπίσκοποι⁴, ἡ δὲ ἐν Λαοδικείᾳ Σύνοδος ὅπως ἐν ταῖς κώμαις καὶ ἐν ταῖς χώραις καθίστανται οὐχὶ Ἐπίσκοποι ἀλλὰ «περιοδευνταί», μὴ ἔχοντες τούτεστι μόνιμον ἔδραν, οἱ δὲ προκατασταθέντες εἰς ὁρισμένας κώμας καὶ χώρας μὴ πράττωσι τι ἄνευ γνώμης τοῦ Ἐπισκόπου τοῦ ἐν τῇ πόλει.

Κατὰ τὰς ὑπαρχούσας ἐνδεΐξεις Χωρεπίσκοποι ὁ-

1. Πατρ. Migne ἑλ., 10, 1566. Ἡ ἐπιστολὴ σώζεται λατινιστί.

2. Παρὰ Νικαὶᾶ καὶ Μελίτιδος ἐνθ' ἂν. Β, 37.

3. Hefele-Leclercq. Histoire des Conciles t. II, σ. 1200—1203.

1. Περὶ τοῦ τελευταίου τούτου ἐσημείωσεν ὁ Βαλααμὼν (Γ. Α. Ράλλης καὶ Μ. Πουτλῆς, Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων. Γ, 113) ἐπειδὴ δὲ τινες ἐπορεύοντο εἰς ἀλαζονείας χειροθεσίαν χωρεπισκόπου λαμβάνειν ἀπὸ μητροπολίτου ἢ Πατριάρχου, μὴ ἐπιστρέφοντες τῶν ἐγχορίων ἐπισκόπων, ἐκωλύθη καὶ τοῦτο, καὶ ὥρισθη παρὰ ἐπισκόπου τῆς πόλεως γίνεσθαι τὸν χωρεπίσκοπον, ἵνα ὑπόκειται αὐτῷ καὶ μὴ καταφρονῇ τοῦτο, ὡς μὴ δεδωκότος αὐτῷ τὴν χειροθεσίαν τοῦ ἀξιώματος.

2. Ὁμοίως ἡρμήνευσαν τὸν κανόνα οἱ ἀρχαῖοι κανονολόγοι Ζωνάρας καὶ Βαλααμὼν. Γ. Α. Ράλλης καὶ Μ. Πουτλῆς, Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων Γ, 112.

πῆρχον ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Κιλικίας, Ἰσαυρίας καὶ Βιθυνίας¹. Προκειμένου περὶ τῆς Συρίας εἶδομεν ἀνωτέρω τὴν μαρτυρίαν ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας τοῦ Εὐσεβίου. Ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἱστορικὸς Σωζόμενος ἀνέγραψε τὸ χαρακτηριστικὸν γεγονός, καθ' ὃ Χωρεπίσκοποι ἐχειροτονήθησαν διαπρεπεῖς τινες μοναχοί. «Βάρσος καὶ Κιλίκιος, οἱ καὶ Ἐπίσκοποι αὐτῶν ὕστερον ἐγενήσαντο οὐ πόλεως τινος, ἀλλὰ τιμῆς ἕνεκεν, ἀνταμωρῆς ὡσπερ ἰδὼν αὐτοὺς πεπολιτευμένων, χειροτονήθησαν ἐν τοῖς ἰδίῳις Μοναστηρίοις, ὅν τινες καὶ λέγονται ὡς δηλωθεῖς». Οἱ Χωρεπίσκοποι οὗτοι εἰργάζονταν ὕστερον ἱεραποστολικῶς παρὰ τοῖς Σύροις καὶ τοῖς Πέρσαις. Ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἱστορικὸς Σωζόμενος² περὶ τούτου λέγει ὅτι ἐν Κύπρῳ καὶ Ἀραβίᾳ εἶχον οἱ ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ Ἐπισκόπους ἐν ταῖς κώμαις, ὡσαύτως καὶ οἱ Μοντανισταὶ καὶ Νοβατιανοὶ ἐν Φρυγίᾳ, ἐν ὧ ἐν Σκυθίᾳ πολλὰ ὁμοῦ πόλεις εἶχον ἕνα Ἐπίσκοπον³. Τὴν ὑπαρξίν Χωρεπισκόπων ἐν Αἰγύπτῳ πληροφωροῦμεθα ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Φιλέα Θμουῆος πρὸς τὸν Μελέτιον Λυκοπόδewος, ἐρμείσως δὲ καὶ παρὰ τοῦ ἁγ. Ἀθανασίου, λέγοντος ὅτι ἐν Μαρεώτῃ δὲν ὑπῆρχον Ἐπίσκοποι ἢ Χωρεπίσκοποι, διότι ἡ περιοχὴ ἐκείνη ὑπῆρχετο ὑπὸ τὴν ἡμετέραν δικαιοδοσίαν τοῦ Πάπα Ἀλεξανδρείας⁴. Ὁ φίλος τοῦ ἁγ. Ἀθανασίου μοναχὸς Δρακόντιος ἐξελέγη Χωρεπίσκοπος τῆς παρὰ τὴν Ἀλεξανδρείαν «γῶρας»⁵. Ὁ θεσμὸς τῶν Χωρεπισκόπων εἶχε διαδοθεῖ εἰς πάσας τὰς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς τὰς ἀποσχισθείσας διὰ τῶν αἵρέσεων, ὡς καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Δύσεως, ἐν αἷς ἐκτοτε ἐπεκράτησεν.

Οἱ Χωρεπίσκοποι παρεκάθηγον εἰς τὰς Συνόδους. Οὕτως ἐν τῇ ἐν Νεοκαισαρείᾳ Συνόδῳ παρεκάθησαν Στάφανος καὶ ὁ Ρόδων Χωρεπίσκοποι ἐκ Καππαδοκίας. Ἐν δὲ τῇ Α' Οἰκουμένηῳ Συνόδῳ, κατὰ τοὺς σωζομένους καταλόγους τῶν παραστάντων ἐν αὐτῇ Ἐπισκόπων⁶, παρεκάθησαν 15 Χωρεπίσκοποι, δύο ἐκ Κοίλης Συρίας, εἰς ἐκ Κιλικίας, πέντε ἐκ Καππαδοκίας, πέντε ἐξ Ἰσαυρίας καὶ δύο ἐκ Βιθυνίας. Ὁ Συριακὸς Κατάλογος ἀναγράφει 14, ὁ Ἀρμενικὸς μόνον 13, καὶ ὁ Κοπτικὸς 5.

Ἐν τῇ αὐτῇ Α' Οἰκουμένηῳ Συνόδῳ ἐλήφθη ἀπόφασις (καν. 8) περὶ τῶν Καθαρῶν ἢ Νοβατιανῶν, καθ' ἣν Ἐπίσκοποι αὐτῶν καὶ Πρεσβύτεροι προτερ-

χόμενοι εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν μετὰ τοῦ ποιμνίου αὐτῶν ἠδύναντο νὰ μένωσιν ἐν τῷ ἀξιώματι αὐτῶν. Ἐποῦ ὅμως ὑπῆρχεν ὀρθόδοξος Ἐπίσκοπος, ὁ τέως Νοβατιανὸς Ἐπίσκοπος θὰ περιήρχετο εἰς τὴν θέσιν Πρεσβυτέρου, τῆρῶν μόνον τὴν τίτλον καὶ τὴν τιμὴν τοῦ Ἐπισκόπου, ἂν ὁ ὀρθόδοξος Ἐπίσκοπος ἐνέκρινε τοῦτο. Ἄλλως δ' Ὀρθόδοξος Ἐπίσκοπος θὰ παραιτεῖτο εἰς αὐτὸν θέσιν Χωρεπισκόπου ἢ Πρεσβυτέρου, διὰ νὰ μὴ ὑπάρχωσιν ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ πόλει δύο Ἐπίσκοποι.

Ἀξιοσημείωτος εἶναι ὁ σημαντικὸς ἀριθμὸς τῶν ἐκ Καππαδοκίας παραστάντων ἐν τῇ Α' Οἰκουμένηῳ Συνόδῳ Χωρεπισκόπων, ὡς δ' ἐπληροφόρησεν ὁ ἁγ. Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ἐπὶ τοῦ Μ. Βασιλείου ἐν Καππαδοκίᾳ ὑπῆρχον 50 Χωρεπίσκοποι. Κατὰ τὰ ἔτη 371—374 ὁ Μ. Βασίλειος ἀπηύθυνεν ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς Χωρεπισκόπους, ἡς ἀπετέλεσε τὸν 89ον κανόνα αὐτοῦ. Ἐξέφραξεν ἐν αὐτῇ τὴν λύπην του, διότι παρορῶνται οἱ τῶν Πατέρων κανόνες καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀκριβεία, εἰσάγονται δὲ εἰς τὰς τάξεις τοῦ Κλήρου κατώτεροι κληρικοί. ἦτοι Ὑποδιάκονοι, Ἀναγνώσται καὶ ἄλλοι, χωρὶς νὰ ἐξετάζωνται προηγουμένως ὑπὸ τῶν Πρεσβυτέρων καὶ Διακόνων ἂν εἶναι ἀπηλλαγμένοι ἐλαττωμάτων καὶ χωρὶς νὰ ἐδηγῶνται πρὸς τοὺς Χωρεπισκόπους, ὑπὸ τούτων δὲ δεχομένων τὰς παρὰ τῶν ἀληθῶς μαρτυρούντων ψήφους καὶ ἀναφερόντων πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον καὶ οὕτω προβαίνοντων εἰς χειροθεσίαν. Οἱ Χωρεπίσκοποι παραλείποντες τὴν περὶ τούτων σχετικὴν ἀναφορὰν πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον ἐχειροτόνουν τοὺς εἰρημένους κατωτέρους κληρικούς, ἐπὶ πλεόν δ' ἐπέτρεπον εἰς τοὺς Πρεσβυτέρους καὶ Διακόνους νὰ μὴ ἐξετάζωσιν ἀκριβῶς τὸν βίον τῶν τοιούτων ὑποψηφίων κληρικῶν, ἀλλὰ νὰ χαρίζωνται εἰς αὐτοὺς ἕνεκα συγγενείας ἢ φιλίας. Τοῦτου ἕνεκα προεχειρίζοντο οὐχὶ οἱ ἄξιοι. Καὶ ἡριθμοῦντο μὲν πολλοὶ ὑπηρέται τῆς Ἐκκλησίας καθ' ἑκάστην κώμην, ἄξιος δὲ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ θυσιαστηρίου οὐδεὶς ὑπῆρχεν. ὁ δυνάμενος νὰ χειροτονηθῇ εἰς τὸν βαθμὸν Πρεσβυτέρου ἢ Διακόνου. Ταῦτα ἔχων ὑπ' ὄψιν ὁ Μ. Βασίλειος καὶ τὸ γεγονός ὅτι πολλοὶ φόβῳ τῆς διενεργουμένης τότε στρατολογίας εἰσεπήδων εἰς τὰς τάξεις τῶν ὑπηρετῶν τῆς Ἐκκλησίας, διέταξεν ὅπως γίνῃ ὑπὸ τῶν Χωρεπισκόπων τούτων ἐν ἐκάστῃ κώμῃ καὶ ἐξετάσις τὸ πῶς ἕκαστος προεχειρίσθη καὶ πῶς διάγει, ἀπορριφῶσι δὲ εἰς τοὺς λαϊκοὺς οἱ ὑπὸ ἀπλῶν Πρεσβυτέρων εἰσαχθέντες καὶ ἐκκαθαρισθῶσιν οἱ ἀνάξιοι, τοῦ λοιποῦ δὲ νὰ μὴ γίνηται προχειρίσις ἄνευ προηγουμένης ἐξετάσεως, ἀλλὰ ν' ἀναφέρωσιν οἱ Χωρεπίσκοποι εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τοὺς ἄξιους πρὸ τῆς προχειρίσεως αὐτῶν. Ἄλλως θὰ ἐθεωροῦντο οἱ προ-

1. Περιγράφει ὁ Γρηγόριος, (Εἰς τὸν ἑαυτοῦ βίον, Πατρ. Migne ἑλλ. 37, 1060) τὴν κώμην τῶν Σατίμων δι' ἣν ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ Μ. Βασιλείου Ἐπίσκοπος καὶ παραπονούμενος κατὰ τοῦτου ἐπιλέγει :

«Τούτοις μ' ὁ πενήτηκοντα χωρεπισκόποις στενοῦμαι δέδωκε τῆς εὐτυχίας !

Ὡς γνωστὸν ἀπομακρυνθεὶς τῶν Σατίμων ὁ Γρηγόριος διέμεινεν ἐν Ναζιανζῷ, δοχθὼν τὸν γέροντα πατέρα του Ἐπίσκοπον Γρηγόριον.

1. Hefele-Leclercq ἐνθ. ἀν. II, 1208.

2. Σωζόμενος. Ἐκκλ. ἱστ. Ἱστορία 6, 31 Πρὸς Βάρσον Ἐπίσκοπον Ἐδέσσης ὁ Μ. Βασίλειος ἀπηύθυνε δύο ἐπιστολάς, ἀλλὰ δὲν εἶναι βέβαιον ἂν ὁ Χωρεπίσκοπος Βάρσος ἐγένετο ὕστερον Ἐπίσκοπος Ἐδέσσης, δηλαδὴ δὲν εἶναι βέβαιον ἂν πρόκειται περὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου.

3. Σωζόμενος. Ἐκκλ. ἱστ. Ἱστορία 7, 19.

4. Ἀθανάσιος, Κατὰ Ἀρειανῶν, Πατρ. Migne ἑλλ. 25, 100. Μαρεώτης γῶρα τῆς Ἀλεξανδρείας ἐστίν ἐν ταύτῃ γῶρᾳ Μελέτιος οὗκ ἠδυνήθη ποιῆσαι καὶ οὐδέποτε ἐν τῇ γῶρᾳ γέγονεν Ἐπίσκοπος οὐδὲ Χωρεπίσκοπος, ἀλλὰ τῷ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπισκόπῳ αἱ ἐκκλησίαι πάσης τῆς γῶρας ὑπόκεινται. ἕκαστος δὲ τῶν πρεσβυτέρων ἔχει τὰς ἰδίας κώμας μερίδας καὶ ἀριθμὸν οἴκων πον καὶ πλείονας.

5. Ἀθανάσιος, Ἐπιστολὴ πρὸς Δρακόντιον Πατρ. Migne ἑλλ. 25, 324.

6. H. Gelzer, H. Hilgenfeld, O. Cantz, Patrum Nicaenorum nomina, Lipsiae 1898, 2, LXI ἐξ.

χειρισθέντες ως λαϊκοί. Ἐν ἄλλῃ ἐπιστολῇ ὁ Μ. Βασίλειος ἡξίου παρὰ τῶν Χωρεπισκόπων ν' ἀποχεύγῃσι τὴν σιμωνίαν.

(Συνεχίζεται)

1. Γ. Ράλλης καὶ Μ. Πατάκης. Σύνταγμα τῶν θεῶν καὶ ἱερῶν κανόνων. Δ. 275, Β.

ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ Ο ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ

Τῷ 1770, ἔνεκα τοῦ πολέμου τῆς Ρωσσίας κατὰ τῆς Τουρκίας καὶ τῆς γνωστῆς κατὰ τὸν πόλεμον ἐκεῖνον ἐπαναστάσεως τῶν Ἑλλήνων, ἐξετράπησαν οἱ Τοῦρκοι εἰς τὴν Σμύρνην εἰς ἀγρίας σφαγάς. Κατορθώσας νὰ διαφύγῃ ὁ Νικόδημος, χάριτι θεῆς, ἔφθασεν εἰς Νάξον, ἄγων ἤδη τὴν ἡλικίαν 21 ἐτῶν. Ὁ τότε Μητροπολίτης Παροναξίας Ἀνθίμος Βαρθῆς προσέλαβεν αὐτὸν ὡς γραμματεῖα καὶ ἀκόλουθόν του μὲ τὴν πρόθεσιν ἴσως νὰ χειροτονήσῃ αὐτὸν καὶ ἀνοίξῃ εἰς αὐτὸν τὸν δρόμον εἰς τὸ κληρικὸν στάδιον. Ἀλλ' ὁ Νικόδημος δὲν ἔπασχεν εὐτυχῶς ἀπὸ τὴν κενοδοξίαν τῆς ὁποίας εἴμεθα, ὡς μὴ ὥφελε, κατὰ κανόνα, θύματα οἱ Ἕλληνες κληρικοί. Ἡ σπουδαρχία καὶ ἡ ἀκοπος αἴγλη τῆς ποιμαντικῆς ράβδου καὶ τοῦ πορφυροῦ καὶ περιχρύσου μανδύου οὐδέποτε ἐθάμβωσαν τὸ ἀγνὸν τοῦ Νικοδήμου ὄμμα. Τὸ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα ἐτίμα καὶ ἐσέβετο, ὅσον ἐλάχιστοι ἐκκλησιαστικοὶ ἄνδρες. Ἀλλ' ὅστις θὰ εἶχε τὴν περιέργειαν νὰ ρίψῃ καὶ ἀπλοῦν βλέμμα εἰς τὸ «Συμβουλευτικόν» τοῦ Νικοδήμου πρὸς τὸν ἐξαδέλφον του Μητροπολίτην κατ' ἀρχὰς μὲν Εὐρίπου, ἔπειτα δὲ Ἰωαννίνων καὶ Ἀρτῆς Ἱεροθέου, καθὼς καὶ εἰς τὰς ἐπιστολάς τοῦ ἰδίου Ἱεροθέου πρὸς τὸν Νικόδημον, θὰ ἴδῃ πῶς ὁ ὅσιος ἐκεῖνος Νάξιος μοναχὸς ἐννοεῖ τὸν ἐπίσκοπον καὶ πῶς ἐλέγχει τοὺς περὶ τὸ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα σπουδαρχίδας, «νεαρούς», ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, κληρικούς. Ὁ νοῦς τοῦ Νικοδήμου ἦτο νὰ ἀφοσιωθῇ εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὰ θεῖα μακρὰν ἀπὸ τὰ ἐγκόσμια πράγματα. Ὁ Θεὸς ἐκάλεi αὐτὸν εἰς τὸ ὕψος τῆς μοναχικῆς τελειότητος¹ καὶ ὁ Νικόδημος ὑπήκουσε.

Πέντε περίπου ἔτη παρέμεινεν ἐν Νάξῳ, πλησίον τοῦ Μητροπολίτου Ἀνθίμου. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐγνώρισε τοὺς Ἀγιορείτας ἱερομονάχους Γρηγόριον, Νήφωνα καὶ Ἀρσένιον καὶ ἐδιδάχθη παρ' αὐτῶν τὴν «νοερὰν προσευχήν». Εἶχεν ἀκούσει περὶ τῆς ἀρετῆς τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κορίνθου Ἀγίου Μακαρίου τοῦ Νοταρά, εὐρισκομένου τότε εἰς Ὑδραν, μετέβη ἐκεῖ καὶ ἐγνώρισεν αὐτόν. Εἰς τὴν Ὑδραν ἀπεθαύμασε καὶ τὰς ἀρετὰς τοῦ μονήρους βίου ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἔξωθι τῆς πόλεως Ὑδρας ἀσκουμένου ἐξαιρέτου μοναχοῦ «γέρο» Σιλβέστρου. Μετὰ τὸ ταξίδιον τῆς Ὑδρας ἐπέστρεψε καὶ πάλιν εἰς Νάξον. «Ἀλλ' οὐκ εἶα αὐτὸν καθεῦδεν τὸ τῶν μοναχῶν τρόπαιον». Τῷ 1775 ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ μεταβῇ εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος. Εἶναι δραματικαὶ αἱ στιγμαὶ ὑπὸ τὰς ὁποίας κατέλιπεν ὁ ἀκόμη Νικόλαος Καλλιβοῦρτζης τὴν Νάξον. Εἶχε καταβῇ εἰς τὴν παραλίαν καὶ ἐκεῖ εἶδεν ἐν ἱστιοφόρον, τὸ ὁποῖον

ἡτοιμάζετο νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ τὸ Ὄρος. Οἱ ναῦται τοῦ ὑπεσχέθησαν ὅτι θὰ τὸν εἰδοποιήσουν κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀναχωρήσεως. Τί ὅμως συνέβη; Μετ' ὀλίγην ὥραν, ἐπιστρέψας ὁ Νικόδημος εἰς τὴν παραλίαν, εἶδεν ὅτι τὸ ἱστιοφόρον εἶχεν ἐκκινήσει καὶ εὐρίσκετο ἤδη εἰς ἀπόστασιν. Εἶχον λησμονήσει οἱ ναῦται: εἰδοποιήθησαν μήπως; ἢ ἐσκέφθησαν ὅτι δὲν εἶχε τὸν ναῦλόν του καὶ δὲν τὸν εἰδοποίησαν; Ἀγνώστον. Ἀλλ' ὁ θεοκίνητος Νικόδημος δὲν χάνει καιρὸν. «Εὐθὺς βάλλει τῆς φωνῆς καὶ τὰ κλάμματα» ῥίπτεται εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκολύμβη διὰ νὰ τοὺς φθάσῃ. Οἱ ναῦται ὅμως προὐχώρουν διὰ νὰ τὸν ἀπελπίσουν, ὥστε νὰ γυρίσῃ ὀπίσω. Ἀλλ' ἐκεῖνος ἐξηκολούθει. Εὐτυχῶς οἱ ναυτικοὶ ἐκεῖνοι ἦσαν ἄνθρωποι θεοφοβούμενοι, καὶ φοβηθέντες τὸν Θεόν, μὴ τυχόν ἐξ αἰτίας των πνιγῇ ὁ ἄνθρωπος, ἐγύρισαν καὶ τὸν παρέλαβον. «Μὲ τὴν ψυχὴν του» λοιπόν, τὸ δὴ λεγόμενον, ἔφθασεν ἐπὶ τέλους εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ κατέφυγε τὸ πρῶτον εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἀγίου Διονυσίου.

Ἡ παρουσία τοιοῦτου μεμορφωμένου καὶ ζηλωτοῦ νέου ἦτο εὖρημα διὰ τὴν Μονήν. Ἐντὸς ὀλίγου προέτερεψαν αὐτὸν οἱ Διονυσιαῖοι Πατέρες νὰ γίνῃ μοναχός. Πεισθεὶς λοιπὸν εἰς τὰς προτροπὰς των ἔγεινε μοναχός. Τότε ἔλαβε καὶ τὸ καλογηρικὸν ὄνομα Νικόδημος. Διόρισαν δὲ αὐτὸν γραμματικὸν τοῦ Μοναστηρίου καὶ «διαβαστήν» εἰς τὸ Καθολικόν. Ἀξιέπαινοι οἱ Πατέρες ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι εἶχον τὸ ἡθικὸν σθένος νὰ τιμῶσι τὴν ἀξίαν. Τοιουτοτρόπως ὁ Νικόδημος ἐτέθη εἰς τὴν λυχνίαν. Τὸ Ἅγιον Ὄρος μὲ τὰς πλουσίας βιβλιοθήκας του, μὲ τὸ περιβάλλον τὸ μεταρσιῶνον εἰς τὰ αἰθέρια ἔψη τῆς ἱερᾶς θεωρίας θὰ ἦτο δι' αὐτὸν ἔδαφος ἐργασίας γονιμώτατον, πηγὴ μελέτης ἀστείρευτος, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ὁ ὑπερύψηλος Ἀμβων, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἔμελλεν ὁ Νάξιος ἐκεῖνος μοναχός νὰ διασαλπίσῃ τὰ σεμνὰ αὐτοῦ διδάγματα. Τὴν ἔλευσιν τοῦ Νικοδήμου εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος δὲν διστάζει ὁ βιογράφος του Εὐθύμιος νὰ παραλληλίσῃ πρὸς τὴν ἀξιωματικὴν ἀνάβασιν τοῦ προφήτου Μωϋσέως εἰς τὸ ὄρος Χωρήβ, λέγων: «Καὶ προεπὸντως! Ὁ Μωϋσῆς μέγας γενομένος ἀφῆκε τὴν Αἴγυπτον, καὶ διαβαίνων εἰς τὴν γῆν Μαδιάμ, ἐκεῖ εἰς τὸ ὄρος τοῦ Χωρήβ, ἡξιώθη τῆς ἐν βάτῳ θεοφανείας καὶ συνομιλίας μετὰ τοῦ ἀοράτου Θεοῦ· ὁ Νικόδημος τὴν κοσμικὴν Αἴγυπτον, ἦτοι τὴν σκοτεινὴν καὶ ἐμπαθῆ ζωὴν φυγὼν καὶ εἰς τὸ Ὄρος ἀναβὰς τὸ αἰσθητὸν τε καὶ νοερὸν τῆς θεωρίας, ἡξιώθη νὰ ἴδῃ τὸν Θεόν, ὡς δυνατόν ἰδεῖν, προκαταρθεὶς διὰ τῆς θείας καὶ θεοποιου ἡσυχίας καὶ διὰ τῶν σκληροτάτων νηστειῶν καὶ τῶν ἀρεμβάστων προσευχῶν καὶ φωτισθεὶς τὸν νοῦν ἐκ τῆς θεολαμπτοῦς θεωρίας τῶν θεοπνευστῶν Γραφῶν, οὕτως ἐγένετο μέγας, τοῦτέστι μέγας διδάσκαλος τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος, μέγας φωστὴρ ἐν τῷ νοητῷ στερεώματι τῆς Ἐκκλησίας, καὶ μέγας ἀντίπαλος ὁλῶν τῶν κακοδόξων»¹.

(Συνεχίζεται)

1. Ἱερομονάχου Εὐθυμίου, Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἁγίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου ἐν Ἱερογραφίᾳ Παλαμῶν Θεσσαλονίκης. Ἔτος Ε'. 1921 τεύχος 64ον σελ. 211.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Καὶ αὐτοὶ θὰ συνέλθουν.

Ἡ ὁρμή μὲ τὴν ὁποίαν εἰσήλασεν εἰς τὸν σύγχρονον γερμανισμόν ὁ ἐθνικὸς σοβινισμὸς ἔψωσεν ὡς λάβαρον τὸ ἐθνικιστικὸν σάρωθρον διὰ τὰ σαρώσῃ ἐκ τῆς γερμανικῆς χώρας τὸν «παλαιὸν χριστιανικὸν Θεόν» καὶ τὰ ἐγκαθιδρύσῃ ἕνα νέον θεὸν ἀποκλειστικῶς γερμανικόν, «γερμανικῆς ἀποκαλύψεως». Ἡ Γερμανία κηρύσσεται ὡς ἡ «μοναδικὴ Ἀγία Γῆ», ἀποκηρύσσεται τὸ «Ἄγιο Πνεῦμα, εἰς τὴν αἰωνιότητα δίδεται «γερμανικὴ ἐννοια», ἡ μέλουσα ζωὴ μεταβάλλεται εἰς ἔνστικτον, καὶ συλλήβδην ὁ γερμανὸς ἀνακηρύσσεται «ἐθνικός». Παράλληλως, εἰς τὴν Ρωσίαν, ὅθεν ἀπὸ εἰκοσαετίας περίπου καταβάλλεται ἀγωνιώδης προσπάθεια νὰ ἐκριζωθῇ ἡ χριστιανικὴ θρησκεία, πολλὰ ἐκ τῶν ὑπὸ τὴν κομμουνιστικὴν ἀντιχριστιανικὴν τρομοκρατίαν ἀπομενόντων ἀβαπτίστων, ὅταν ἡ ἡλικία των προχωρήσῃ εἰς τὸ 7-8 ἔτος, προσέρχονται αὐτοπροαιρέτως εἰς τὸν ἱερέα νὰ βαπτισθῶν, διότι οἱ ὁμήλικές των εἰς τὰ σχολεῖα τὰ περιπαίζον ἀποκαλοῦντα αὐτὰ «ἐθνικούς», ἀλλὰ καὶ συχιάκις μητέρες ἔχουσαι συζύγους ἀνήκοντας εἰς τὸ κυβερνῶν κόμμα κομίζουν εἰς τὸ βάπτισμα κρύφα τὰ τέκνα των. Ταῦτα ἔγραφε κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰανουάριον πρὸς φίλον ρώσος κάτοικος τῆς σημερινῆς Λένινγκραντ (τέως Πετροπόλεως), προσθέτων ὅτι, κατὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ φύλακος τῆς ἐκκλησίας, τὸ πρᾶγμα δὲν εἶνε σπάνιον· συχρὰ κομίζουν κρύφα εἰς τὸν ναὸν παιδιά 3-4 ἐτῶν, ἰδίως δὲ μητέρες ἔχουσαι συζύγους ἀνήκοντας εἰς τὸ κρατοῦν κόμμα καὶ μὴ τολμῶσαι νὰ βαπτίσουν τὰ βρέφη των, διότι φοβῶνται ἀποπομπήν. Καὶ ἐπιλέγει ὁ γράφων: «Ὁ ἰσχυρότερος τελευταῖος πόθος τοῦ περιβάλλοντος τοῦ ἀκραφρεστέρου σοβιετισμοῦ εἶνε νὰ ἴδουν τὴν οἰκογένειαν «ἰσχυρὰν καὶ ἡνωμένην», ἀφοῦ ἐπὶ δεκαπέντε ἔτη ἔπραξαν τὸ πᾶν διὰ τὰ τὴν καταστρέφουν». Αὐτὰ συμβαίνουν σήμερον ἐν Ρωσίᾳ· ἡ αὐτὴ νοσταλγία θὰ καταλάβῃ καὶ τοὺς «ρηξικελεύθους» τῆς σήμερον γερμανούς, ὅταν παρέλθῃ ἡ σημερινὴ διάστροφος ἑξαφίς των.

Ἴσως τὸ σπουδαιότερον.

Εἶνε γνωστὸν ὅτι ἐν τῶν κυριωτέρων γνωρισμάτων τῆς συγχρόνου ἐποχῆς εἶνε καὶ ἡ ὅλως ἐξιδιασμένη προσοχὴ εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, οὐδέποτε δ' ἄλλοτε ἡ Παιδαγωγικὴ ἐμελέτησε μὲ τόσην πολυεφερίαν τὴν φύσιν τοῦ παιδὸς ὅσον σήμερον. Ἡ κολοσιαία, πρᾶγματι, σημασία τοῦ «ζητήματος τοῦ παιδιοῦ» παρεκίνησε καὶ τὸν παρ' ἡμῖν Ροταριανόν

ὁμῖλον νὰ ἀσχοληθῇ περὶ τὸ θέμα τοῦτο κατὰ τὴν τελευταίαν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν συνάντησιν τῶν μελῶν του, ἃν κρίνῃ δέ τις ἐκ τοῦ ὑπὸ τοῦ κ. Β. Βεκιαρέλλη ἐν τῷ Ἑθνείῳ δημοσιευθέντος συντόμου ἀπολογισμοῦ τῶν κατ' αὐτὴν γενομένων συζητήσεων. αἵτινες ἔθιξαν σπουδαίας πλεονάς τοῦ θέματος, δυνάμεθα νὰ προσωνισθῶμεν σπουδαίαν παρ' ἡμῖν προαγωγὴν τοῦ ζητήματος. τὸ ὅποion εἶνε ἀναντιρρήτως ἴσως τὸ σπουδαιότερον τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων ἐν γένει. Κατὰ τὰς γενομένας ἀνακοινώσεις ὁ παρὼν Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἔφερεν εἰς γνῶσιν ὅτι καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας ὑπάρχουν ἰδρύματα ἐνδιαφερόμενα διὰ τὸ παιδί καὶ ἐργαζόμενα μετ' ἀποτελεσματικότητος ἴσης πρὸς τὴν ἐν τῇ πρωτευούσῃ, ἐκ τῆς ἀφορμῆς δὲ ταύτης ἐγένετο ἐν τῷ ἑπ' ὅψιν ἀπολογισμῷ μνεία καὶ τῆς ἀξιολόγου συμβολῆς τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν περὶ τοῦ παιδιοῦ μέριμναν ἐκδηλούμενην διὰ τῶν κατηχητικῶν σχολείων, τῶν ὁρφανοτροφείων, τῶν φιλοπτώχων ταμείων καὶ ἄλλων μέτρων. Ὅπωςδὴποτε, τὸ γεγονός εἶνε ὅτι διὰ τῶν ἐν λόγῳ ἀνακοινώσεων τὸ ζήτημα ἐτέθη καὶ παρ' ἡμῖν κατὰ τὸν μᾶλλον σοβαρὸν τρόπον, ἃν δὲ ληφθῇ ἑπ' ὅψιν ἡ σοβαρότης τῶν διατριψάντων περὶ αὐτὸ προσώπων, πάντα λόγον ἔχουεν νὰ προσδοκῶμεν καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς τοιαύτης θέσεως.

«Ὁπερ ἔδει δεῖξαι».

Ἐδημοσιεύθη κατ' αὐτὰς τὸ κείμενον τοῦ κανονισμοῦ ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου τοῦ ἀπαγορεύοντος τὴν χρῆσιν τοῦ ἱερατικοῦ σχήματος ἐν Τουρκίᾳ. Κατὰ τὴν διατύπωσιν ὅμως τοῦ κανονισμοῦ τούτου ἡγροήθησαν τελείως αἱ ὑπὸ τῶν τούρκων ἐπισήμων δοθεῖσαι ὑποσχέσεις περὶ ἐξαιρέσεως τοῦ προσώπου τοῦ Οἰκουμ. Πατριάρχου, εἰς ἃν θὰ παρεχωρεῖτο ἄδεια νὰ φέρῃ ἐφ' ὅρον ζωῆς τὸ σχῆμα τοῦ θρησκευτικοῦ αὐτοῦ ἀξιώματος. Ἡ ἐκλογὴ τοῦ προσώπου εἰς ἃ θὰ δίδεται ἐκάστοτε ἡ ἄδεια νὰ διατηρήσῃ τὸ ἐκκλησιαστικόν του σχῆμα ἀπόκειται εἰς τὴν τουρκικὴν κυβέρνησιν, ἀνανευμένη ἐκάστοτε, ἐπὶ πλεον δὲ ἀπαγορεύονται πᾶσαι αἱ ἔξω τῶν ναῶν ἱεροτελεσταίαι. Αἶν ἐκπλήττονται ὅσοι εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς διέγνωνσαν καὶ τὰ ἐλατήρια καὶ τοὺς σκοποὺς τοῦ μέτρου τούτου τῶν ἐν Τουρκίᾳ.

Εἶνε ἐνδιαφέροντα ὅσα γράφουσι προτεσταντικὰ φύλλα ἐπὶ τῆς στάσεως τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐκκλησιῶν ἀπέναντι τῆς δοκιμαζομένης ἐν Γερμανίᾳ Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ οὐδετερότης τὴν ὁποίαν τηροῦν αἱ ἐν λόγῳ Ἐκκλησίαι πρὸς τὴν ἐν Γερμανίᾳ ἐκκλησιαστικὴν σύγκρουσιν ἀποδίδεται ὑπὸ τινων ἐκ τῶν προτεσταντῶν τὸ μὲν εἰς

τὸν φόβον μήπως ἐκ τῆς ἐπεμβάσεώς των δημιουργηθῇ εἰς τὰς τάξεις των σχίσμα, τὸ δὲ — ὅπερ καὶ σπουδαιότερον — εἰς τὴν μεγάλην ἀδυναμίαν τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐκκλησιῶν, ἥτις συνίσταται εἰς τὸ ὅτι στεροῦνται μιᾶς ὁρισμένης ἐνιαίας ὁμολογίας πίστεως, ἥτις θὰ συνεκράτει ἐν αὐταῖς τὴν ἐνότητα. Ἐνεκα τῆς ἐλλείψεως ταύτης αἵται ἐμφανίζονται οἰονεὶ ὡς «Ἀνώνυμοι Ἐταιρεῖαι», ἢ δ' ἀνωνυμία ἐνέχει τι τὸ ἀνεύθυνον καὶ εἶνε καταδικασμένη εἰς σιωπὴν. Καὶ ἐρωτοῦν μετὰ δυσφορίας οἱ ταῦτα λέγοντες ἂν ἦνε δυνατόν νὰ παραταθῇ ἐπὶ πλεόν ἢ τοιαύτη κατάστασις, ἥτις καταδικάζει εἰς σιωπὴν ἕνα θρησκευτικὸν κόσμον καθ' ὃν χρόνον προβλήματα ὀνείστης σπουδαιότητος θίγοντα αὐτὴν τὴν οὐσίαν τῆς Ἐκκλησίας εὐθηνταί ἐπὶ τάπητος. Πράγματι, ἡ μεταπολεμικὴ ἀνατροπὴ ἔφερεν—ὡς πρὸς τὸ θρησκευτικὸν πεδίον— τὸ ζήτημα τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν, ὡς τεκμηριοῦται ἐκ τῶν περὶ αὐτὸ πυκνῶν συζητήσεων. Ὁ διαπρεπὴς, μάλιστα, θεολόγος Dibelius γνωματεύει ὅτι ζῶμεν εἰς τὸν αἰῶνα τῆς Ἐκκλησίας, διότι ἐν τῇ θρησκευτικῇ σφαίρᾳ τὸ ζήτημα τῆς Ἐκκλησίας ἐμφανίζεται ὡς τὸ κυριώτερον τῶν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πρὸς λύσιν δοθέντων εἰς τὴν σημερινὴν τόσον ταραχώδη καὶ ἀνήσυχον ἐποχὴν προβλημάτων πρὸς λύσιν.

* Ἐναντι τῶν ἀνωτέρω ἐσώπων ἄλλοι προτεσταντικοὶ κύκλοι ἔχουν τὰς ἀντιρρήσεις των. Εἶνε ὑπερβολικόν, λέγουν, τὸ λεγόμενον ὅτι ἡ οὐδετερότης τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐκκλησιῶν ἀπέναντι τῶν ἐν Γερμανίᾳ ὀφείλεται εἰς τὴν ἀδυναμίαν τῆς ἐμφανισέως των ὡς Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν. Ὅσονδήποτε καὶ ἦνε ἀνώνυμοι, εἶνε νομικὰ πρόσωπα μὲ καταστατικά καὶ ὁρισμένους ἔδρας καὶ εἶνε εἰς θέσιν νὰ λαμβάνουν ἀποφάσεις καὶ νὰ ἐνεργοῦν κατὰ βούλησιν. Αἱ Ἐκκλησίαι μας — ἐξακολουθοῦν — ὡς μετερρυθμισμέναι, ἀπὸ ἐσώπων ὁργανώσεως εἶνε ἀνώτεροι τῶν λουθηρανικῶν, ὡς βάσιν των δ' ἔχουν τὴν ὁργανικὴν των σύστασιν καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν πειθαρχίαν, ὅσονδήποτε καὶ ἦν ἡ τελευταία περιῆλθεν εἰς ἀχρησίαν, ἔχουν τὸν συνταγματικὸν των χάρτην, ἐν τῷ ὁποίῳ εὐρίσκουν σταθερὸν στήριγμα πρὸς ἀντίστασιν κατὰ παντὸς ἀντιξοῦ. Ἄλλοι, λοιπόν, εἶνε, κατ' αὐτούς, οἱ λόγοι τῆς σιωπῆς τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐκκλησιῶν. Ἡ Εὐαγγελικὴ Ἐκκλησία — λέγουν — θὰ ἔπαυε νὰ ἦνε τοιαύτη ἐάν ἀνελάμβανε νὰ ὁμιλᾷ ex cathedra, διότι ἡ ἀλήθεια δὲν ἀποτελεῖ δι' αὐτὴν τι διὰ παντὸς καὶ ὁριστικῶς ἀποκτηθέν, καὶ ἡ δογματικὴ ἐνότης δὲν εἶνε ἰδεῶδες ὅπερ νομίζει ὅτι πρέπει νὰ ἐπιτύχῃ πάσῃ θυσίᾳ. Ἐπειτα, ἐν τίνι δικαίωμάτι θὰ ἐνεφανίζομεθα ὡς κριταὶ τῶν γειτόνων μας; Εἴμεθα δὲ καὶ ἱκανοὶ νὰ κρίνωμεν τὰ ζητήματά των μετ' ἀντικειμενικότητος, ἐν πλήρει γνώσει τῶν αἰτίων των; Καὶ ἡ ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ἐπέμβασίς μας μήπως δὲν θὰ τοῖς ἐγένετο μᾶλλον βλάβης πρὸξενος; Οἷαδήποτε δὲ ἐπίσημος ἡμῶν ἀπόφανσις ὑπὲρ τοῦ ἐνός ἢ τοῦ ἄλλου τῶν ἐν Γερμανίᾳ διαφερομένων προτεσταντικῶν κλάδων δὲν θὰ προέβλεπε τὴν ἐκ τῶν προτέρων λύσιν τῶν θεολογικῶν καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν προβλημάτων, ἐφ' ὧν ἡ διαιρέσις; Ἀλλὰ τὰ ζητήματα ταῦτα εἶνε τόσον περίπλοκα, ὥστε δὲν λύονται ἐκ τοῦ προχείρου. Παρὰ τὸ γεγονός λοιπόν ὅτι ἐνδιαφερόμεθα διὰ τὸ ζήτημα τῶν πέραν τοῦ Πήγνου ὁμοδόξων, ὡς τοὺς ἀφήσαμεν νὰ λύσουν τὰς διαφορὰς

μόνοι των, καθ' ὅσον μάλιστα, ἐπὶ πλεόν, δὲν εἴμεθα ἀπολύτως βέβαιοι ἂν τὸ ὅλον δίκαιον εὐρίσκεται πρὸς τὸ ἐν μόνον μέρος. Ἡ ἐπέμβασίς μας τότε μόνον θὰ ἐπεβάλλετο, ἐάν ἠύρισκόμεθα εἰς περίπτωσιν κεκηρυγμένου διωγμοῦ. Διότι εἶναι δίκαιον νὰ διαιμαρτυρώμεθα μὲν καὶ νὰ ἐπεμβαίνομεν δι' ὅτι συμβαίνει ἐν Ρωσίᾳ, νὰ σιωπῶμεν δὲ ἐάν συμβοῦν τὰ αὐτὰ καὶ ἐν Γερμανίᾳ.

Ἐσημειώθησαν μέχρι τοῦδε δύο ἐκδόσεις τοῦ Κοράνιον κατὰ μεταγραμματισμόν, — μὲ λατινικοὺς χαρακτήρας ἀντὶ τῶν τέως ἀραβικῶν. Τοῦτων ἡ μὲν ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Semih Lütfi ὑπὸ τὸν τίτλον «Kur'anı Kerim» (Istanbul 1932), ἡ δὲ ὑπὸ τοῦ Hilmi Bey, ὑπὸ τὸν τίτλον «El-Kur'an» (Istanbul 1932). Τὸ Κοράνιον ἐπ' ἐσχάτων μετεφράσθη καὶ εἰς τὴν κινεζικὴν, διὰ πρώτην φοράν, ὑπὸ τῆς κινεζικῆς Μουσουλμανικῆς Προοδευτικῆς Ἐταιρείας. Ἡ μετάφρασις ἐξεδόθη μετὰ σχολίων ἐν συνεργασίᾳ πολλῶν ἀραβομαθῶν καὶ κινεζομαθῶν.

Τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ εἰς τὰς διαφόρους γλώσσας ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ἑβρ. Elohim	Παννῶν, Istu
Χαλδ. Elah	Ταρταρ, Magatal
Ἀραβ. Τουρκ. 'Allah	Γερμ. Gott
Ἀρχ. Αἰγυπτ. Teut	Ὀλλανδ. Cod
Αἰγυπτ. Tenn	Τευτον. Goth
Ἀρμεν. Teuti	Ἀγγλ. God
Λατίν. Deus	Περσ. Goda
Κελτ. Diu	Δαν. Σουηδ. Gud
Γαλλ. Dieu	Ἰσλανδ. Guo
Ἰταλ. Dio	Γροιλανδ. Gudlib
Ἰρλανδ. Die	Ρωσ. Bog
Προβανσ. Diou	Πολων. Bung
Βρεττον. Doné	Λαπων. Jubmel
Ἰσπαν. Dios	Οὐγγρ. Isten
Καταλαν. Den	Ἰνδουστάν. Rain
Περουβ. Biosaja	Ταχίτ. Atua
Πορτογ. Deos	Χαβ. Akua
Φινλ. Jumala	Κινεζ. Pussa
Ἰαπων. Kamisama	

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη πάμπολυ ἀρχαιολογικὸν ἀγιογραφικὸν ὕλικόν ἔφερον εἰς φῶς αἱ ἀρχαιολογικαὶ ἀνασκαφαί, τὸ ὅποῖον ἀναμένει τὴν ἐρμηνείαν καὶ τὴν ταξινόμησιν του. Οὐ πρὸ πολλοῦ ἀνεκαλύφθησαν 20.000 πινακίδες μὲ σφηνοειδεῖς ἐπιγραφὰς ἐν Περσέπολει· τὰ ἀποτέλεσματα δὲ τῶν ὑπὸ τοῦ καθηγ. Garstang ἀνακαλύψεων ἐν Ἰερικκοῦντι, τοῦ σερ Flinders Petrie ἐν Γάζα, τοῦ Woolley ἐν Οὐρ καὶ ἄλλων δὲν ἐμελετήθησαν ἀκόμη καλῶς. Ἐκ τῶν ἀνακαλύψεων τούτων δύο γενικά πορίσματα προέκυψαν ἀναντίρρητα· τὸ μὲν, ὅτι ὁ πολιτισμὸς τῆς ἀπωτάτης ἀρχαιότητος ἦτο πολὺ ἀνώτερος ἢ ὅσον κοινῶς εἶνε παραδεκτόν· ἡ γὰρ π. χ. εἶνε παρὰ πολὺ ἀρχαιότερα ἢ ὅσον ἐπιστεύετο μέχρι τοῦδε. Τὸ δὲ—ὅπερ καὶ σπουδαιότερον—, ὅτι, ἐν ἀντιθέσει πρὸς ὅ,τι λέγεται περὶ τῆς «ἀνιμιστικῆς» λεγομένης προελεύσεως τῆς θρησκείας ὑπὸ τῶν ὁπαδῶν τῆς ἐφαρμογῆς τῆς θεωρίας τῆς ἐξελίξεως ἐν αὐτῇ, προκύπτει ὅτι ἡ μονοθεΐα ἦτο προγενέστερα τῆς πολυθείας εἰς πολλὰ μέρη τοῦ ἀρχαίου κόσμου. Τὸ γεγονός εἶνε ὅτι τὰ ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα ἤλθον νὰ ἐπιβεβαιώσουν τὴν ἀγίαν Γραφήν, ὅσα δὲ εὐρύνεται ἡ νεαρὰ ἀκόμη ἐπιστημονικὴ μελέτη τῆς ἀγιογραφικῆς Ἀρχαιολογίας, τόσα περισσότερον ἐπικυροῦται ἡ ἀλήθεια τῶν ἀγιογραφικῶν δεδομένων.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς παρελθούσης Πέμπτης ἡ Ἱερὰ Σύνοδος λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν ἐκθεσὶν τῶν ἱατρῶν περὶ τῆς ὑγιεινῆς καταστάσεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νευροκοπίου κ. Φιλοθέου, ἀπεφάσισε μετὰ λύπης ὅπως ἀπαλλάξῃ αὐτὸν τῆς περαιτέρω ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας καὶ διαποιμάνσεως τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Νευροκοπίου. Ὁ Σεβ. Νευροκοπίου παρὼν ἐν τῇ Συνόδῳ ἐδήλωσεν ὅτι ἀποδέχεται τὴν ἀπόφασιν ταύτην καὶ ὅτι παραιτεῖται πάσης ἐνστάσεως κατ' αὐτῆς ἢ ἐφέσεως. Οὕτως ἀπῆλλαξεν αὐτὸν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῶν καθηκόντων αὐτοῦ, ὁ δὲ Σεβ. Μητροπολίτης πρὶν Νευροκοπίου ἀπῆλθε τῆς Συνόδου. Διασκεψαμένη δὲ αὕτη περὶ πληρώσεως τῆς χηρευσάσης ἱερᾶς Μητροπόλεως Νευροκοπίου, προέβη, συμφώνως τῷ νόμῳ, εἰς τὴν εἰς αὐτὴν κατὰστασιν τοῦ προσωρινῆν ἔδραν κατέχοντος Σεβ. Μητροπολίτου Νιγρίτης κ. Εὐγενίου, ἐκηρύχθη δέ, συμφώνως τῇ σχετικῇ Πατριαρχικῇ Ἐγκυκλίῳ καὶ τῇ διατάξει τοῦ νόμου, κατηγορημένη ἡ προσωρινῇ Μητρόπολις Νιγρίτης καὶ συγχωνευτέα μετὰ τῶν ἐξ ὧν ἀπεσπάρθη ἱερῶν Μητροπόλεων Σερρών καὶ Σιδηροκάστρου.

— Εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου πρὶν Νευροκοπίου ἐν τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ προσεκλήθη ὁ κατὰ τὰ πρεσβεῖα τῆς χειροτονίας μετ' αὐτὸν ἐρχόμενος Σεβ. Μητροπολίτης Ἐλευθερουπόλεως κ. Σωφρόνιος ὡς τακτικὸν μέλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ τὴν διανουμένην συνοδικὴν περίοδον.

— Ἀπὸ τῆς παρελθούσης Δευτέρας (17 το. μ.) τὸ Ὑπουργεῖον Θρησκευμάτων καὶ Παιδείας ἀνέλαβεν ὁ κ. Δ. Χατζίσκος μετὰ τὴν ἔνεκα λόγων ὑγείας παραίτησιν τοῦ κ. Μακροπούλου. Ὁ νέος ὑπουργὸς ἐπεσκέφθη τὸν Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπον εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ κ. Φιλίππιδου καὶ συνωμίλησε διὰ μακρῶν μετ' αὐτοῦ. Ἡ συνομιλία ἐσυνεχίσθη κατὰ τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἐπισκέψεως ὑπὸ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον.

— Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Τραπεζοῦντος κ. Χρυσάνθος, Ἀποκριστὰς τοῦ Οἴκου. Πατριαρχείου, καὶ οἱ παρεπιδημοῦντες ἐν ἈθINAIS Ἀρχιερεῖς παρεκάθησαν σήμερον εἰς τὸ ἐτησίως παρατιθέμενον ὑπὸ τοῦ Ἐξοχωτάτου Προέδρου τῆς Δημοκρατίας γεῦμα.

— Οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Σιδηροκάστρου καὶ Κοζάνης διεβίβασαν πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον ὑπὲρ τοῦ Οἴκου. Πατριαρχείου ὁ μὲν πρῶτος δραχ. 4,090, ὁ δὲ δεύτερος δραχμὰς 4,700, προερχομένας ἐξ εἰσφορῶν τῶν ἰ. ναῶν τῆς ἐπαρχίας αὐτῶν.

— Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἡλείας ἀνεκοίνωσε τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, ὅτι διώρισε προσωρινὸν σύμβουλον τῆς ἰ. μονῆς «Κρημαστῆς» τὴν μοναχὴν Μαρκιανὴν Δημητρίου.

— Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος δι' ἐγκυκλίου αὐτῆς πρὸς τοὺς Σεβ. Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐκοινοποίησεν ἀντίγραφον τῆς ὑπ' ἀριθ. 24)15—1—35 γνωματεύσεως τοῦ παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ Θρησκευμάτων κλπ. Νομικοῦ συμβούλου. καθ' ἣν πᾶς κατηγορούμενος κληρικὸς δικαιούται πρὸ τῆς ἀνακρίσεώς του νὰ λαμβάνῃ γνῶσιν τῶν ἐν τῷ σχετικῷ φακέλλῳ ἐγγράφων καὶ παρασκευάζῃ τὴν ἀπολογίαν του, ὁ δ' ἀνακριτὴς ὑποχρεοῦται νὰ πα-

ρέχῃ εἰς τὸν κατηγορούμενον τὰ τῆς ἀνακρίσεως ἐγγράφα.

— Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας ἀνεκοίνωσε τῇ Ἱ. Συνόδῳ τὴν εἰς πρεσβύτερον προχείρισιν τοῦ διακόνου Εὐαγγέλου Γεωργαράκη, ὡς ἐφημερίου τοῦ ἐν Καλάμαις μητροπολιτικοῦ ναοῦ τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Σωτῆρος.

— Τὸ Ὑπουργεῖον Θρησκευμάτων κλπ. ἀνεκοίνωσε τῇ Ἱ. Συνόδῳ, ὅτι διὰ Π. Δ. ὁ ἐν Κοκκίνῃ τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Κερκύρας καὶ Παξῶν ἰ. ναὸς τῶν ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης ἀνεγνωρίσθη ὡς ἐνοριακός, ὑπαχθεῖς εἰς τὰς διατάξεις τοῦ Ἐκκλησ. Κανονισμοῦ τοῦ 1811.

— Μετὰ πρότασιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀκαρνανίας ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐπέτρεψεν εἰς τὸν ἱεροκήρυκα τῆς ἰ. Μητροπόλεως Μαντινείας Ἀρχ. Θ. Κωτσάκη νὰ μεταβῇ εἰς τὴν ἰ. μητρόπολιν Ἀκαρνανίας ἵνα ἐπιτελέσῃ προσωρινῶς δι' ἓνα μῆνα καθήκοντα ἱεροκήρυκος καὶ πνευματικοῦ.

— Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐχορήγησε τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Ἰωαννίνων πενθήμερον ἄδειαν ἀπουσίας δι' Ἀθῖνας.

— Συνεπεῖα ἐγγράφου τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κεφαλληνίας ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐνέκρινε τὴν ἐκποίησιν γηπέδου τῆς ἰ. μονῆς ἁγίου Ἀνδρέου ἐν θέσει «Ἁγιοὶ πάντες» πρὸς ἀνέγερσιν σχολικοῦ κυρίου διὰ τὰς κοινότητας Περατῶν καὶ Τραπεζιῶν.

— Τὸ Ὑπουργεῖον Θρησκευμάτων καὶ Παιδείας ἀνεκοίνωσε τῇ Ἱ. Συνόδῳ, ὅτι διὰ πράξεόν του καθωρίσθησαν ὀργανικὰ θέσεις α) τοῦ Μητροπολιτικοῦ Γραφείου Κοζάνης: Πρωτοσυγγέλλου, Γραμματέως καὶ κλητήρος, καὶ β) τοῦ Μητροπολιτικοῦ Γραφείου Σερρών: Γραμματέως, Γραφέως καὶ κλητήρος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

Ὁ Σεβ. Τοποτηρητὴς τοῦ Ἀρχιεπ. θρόνου παρεκάλεσε τὸν κυβερνήτην τῆς νήσου δι' ὑπομνήματος ὅπως, ἐπὶ τῇ μελετωμένῃ εἰσαγωγῇ εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα τῆς διδασκαλίας τῆς ὀγγλικῆς γλώσσης καὶ ρυθμίσει τῆς διδασκαλίας τῆς Ἱστορίας καὶ τῆς Γεωγραφίας, μὴ παροραθῶσιν αἱ ἀπόψεις τῆς Ἐκκλησίας, ἀποδιδомένων εἰς τὸν κυπριακὸν λαὸν τῶν ἐκπαιδευτικῶν προνομίων ὧν ἀπῆλαιε πρὸ τοῦ 1923. Ἀλλ' ὡς ἐν τῷ μεταξὺ ἐγνώσθη κατ' εἰδήσεις ἐκ Κύπρου, ὁ κυβερνήτης ἀπέρριψε τὴν αἵτησιν, λόγῳ τοῦ ὅτι τὰ σχολικὰ ζητήματα εἶνε ἄσχετα πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν δικαιοδοσίαν.

— Ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου ἐν. ἔτους τὸ ὄργανον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς «Ἀπόστολος Βαρνάβας» ἐκδίδεται κατὰ μηνιαία τεύχη, διευθύνεται δ' ὑπὸ τοῦ πτυχιούχου τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν διακόνου Παρθενίου Κιρμίτη.

NEA BIBLIA

Κανονισμοὶ τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας. Ἀλεξανδρεία. Πατριαρχικὸν Τυπογραφεῖον 1935.—Τὸ Πατριαρχικὸν Τυπογραφεῖον Ἀλεξανδρείας συνεχίζει τὴν κατὰ πάντα ἀξίειαν αὐτοῦ πνευματικὴν παραγωγὴν μᾶς προσέφερεν ἄρτι εἰς κομψὸν τεύχος ἐκδοθέντας τοὺς «Κανονισμοὺς τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας», περιλαμβάνοντας διαφόρους κανονισμοὺς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπηρεσιῶν (Πατριάρχου, Συνόδου, Εἰκαστηρίου, Ἱεροδιδασκαλείου κλπ.) καὶ πλείους ὅσας ἐγκυκλίους ὁδηγίας ἐπὶ διαφορῶν λεπτομερειῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς.

Τῶν κανονισμῶν τούτων προτάσσεται πρόλογος ἐν ᾧ δι-

καταλογίζεται: εὐλόγως πως ὁ τίτλος, εἰ καὶ ὁ ὅρος «διατάξεις» ἀντὶ «κανονισμοῦ» θὰ εἶχε κανονικώτερον. Ἐκ τῆς ἐν τῇ προλόγῳ τούτῳ παρεχόμενης συντόμου ιστορίας τῶν κανονισμῶν τοῦ Π. Α. ἀφορμὴν λύπης δημιουργεῖ ἡ πρὸς μὴ ἐλοκλήρωσιν τῆς νεωτέρας νομοθετικῆς, οὕτως εἰπεῖν, ἐργασίας τοῦ Πατριαρχείου τούτου παράλειψις τῆς ἐκδόσεως τῶν ἀναφερομένων ἐν τῇ προλόγῳ ὑποτυπωθῶν ἑσσι προτέρων κανονισμῶν, τοῦ ἐκ 12 ἁρθρῶν ἐπὶ Πατριάρχου Νικάνωρος (1866), τοῦ ἐκ 32 ἁρθρῶν ἐπὶ Πατριάρχου Σωφρονίου (1870—99), τοῦ κανονισμοῦ «διὰ τῶς ἐπὶ ψιλῇ ὀνόματι ἀρχιερεῖς τῆς Αἰγύπτου» τοῦ 1889 καὶ τέλος τοῦ ἐπὶ τοῦ τελευταίου Πατριάρχου Φωτίου καταρτισθέντος σχεδίου κανονισμοῦ. Πάντως ἡ εἰς ταύτους συγκεντρώσις τῶν ἐφαρμοζομένων νῦν πατριαρχικῶν καὶ συνοδικῶν διατάξεων καὶ πράξεων τῆς πατριαρχείας τοῦ νῦν Π. Πατριάρχου Μελετίου ἀποτελεῖ εἰκόνα σαφὴ τῆς καλῆς λειτουργικῆς τῆς διοικητικῆς μηχανῆς τοῦ Πατριαρχείου τούτου μετὰ δεκαετηρίδων, ἵσως δὲ καὶ ἑκατονταετηρίδων νέκρωσιν.

Ἡ ἐκ τῶν κανονισμῶν τούτων ἐντύπωσις θὰ ἦτο ἄριστος ἂν μείζων εἶχε δοθῇ, προσοχῇ, εἰς τὰ τῶν γραμμικῶν πολλῶν ἐξ αὐτῶν διατύπωσιν καὶ εἰς τὴν τῆς ὁλῆς ὕλης τοῦ ταύτου συστηματικὴν καὶ μεθοδικὴν διατάξιν. Ἡ ἐπὶ διαφόρων κανονικῶν ἀποκλίσεις κριτικῇ διαφεύγει τὸ διδασκαλικόν τοῦτο σημείωμα.

ΑΜΙΑΚΑΣ Σ. ΛΑΙΒΙΖΑΤΟΣ
Καθηγητὴς τοῦ Κανονικοῦ Διαιτοῦ
ἐν τῇ Παντιπλεσίᾳ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

«Περὶ προσλήψεως δύο Γραφῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου»

Προκειμένου νὰ προσληφθῶσι διὰ διαγωνισμοῦ δύο Γραφεῖς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καλοῦνται οἱ βουλόμενοι, ἵνα ὑποβάλωσι τῇ Ἀρχιγραμματείᾳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου σχετικὰς αἰτήσεις, μέχρι τῆς 10 Μαρτίου ἐν. ἔτους. Οἱ προσληφθῶμενοι, ὡς ἂνω, Γραφεῖς, δέον νὰ ὦσι κληρικοὶ ἄγαμοι, διπλωματοῦχοι τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου ἢ ἄλλης ὁμοταγοῦς Σχολῆς, νὰ ἔχωσι δ' ἀποκτήσει τὴν Ἑλληνικὴν ἰθαγένειαν.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου).

— ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ —

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ζιχνῶν

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πληρωσιν δι' ἐκλογῆς τῆς κενῆς θέσεως ἐφημερίου τοῦ χωρίου Γαζώρου τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως προσκαλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ πιστοποιητικά. Ἐν Νέᾳ Ζίχνη τῇ 15ῃ Φεβρουαρίου 1935. † Ὁ Ζιχνῶν Ἀλέξανδρος.

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσσηνίας

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσσηνίας προσκαλεῖ τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπόμενα προσόντα ὅπως ἐντὸς εἴκοσιν ἡμερῶν ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Μητροπόλεως τὰ ὑπὸ τοῦ ἁρθροῦ 33 τοῦ κωδικοποιηθέντος νόμου 5439 ὁριζόμενα πιστοποιητικά προκειμένου νὰ ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι διὰ τὰς χηρευούσας θέσεις Ἐφημερίων α') ἱεροῦ ναοῦ Ἀγίου

Ἀθανασίου Κεντρικοῦ καὶ β') ἱεροῦ ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου Κορώνης. Ἡ παροῦσα δημοσιευθῆτω διὰ τοῦ περιόδικου «Ἐκκλησία». Ἐν Καλάμαις τῇ 14ῃ Φεβρουαρίου 1935. † Ὁ Μεσσηνίας Πολύκαρπος.

Ἱερὰ Μητρόπολις Παραμυθίας Φιλιατῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 81 τοῦ νόμου 5439 «περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὰς κενὰς ἐφημεριακὰς θέσεις τῶν ἐνοριῶν 1) Θεμέλου, 2) Γλυκῆς τῆς ἐπαρχίας Μαργαριτίου, 3) Κουκουλιού, 4) Ἀγορᾶς, 5) Γαρθίκου τῆς ἐπαρχίας Παραμυθίας, 6) Ἀχλαδιᾶς τῆς ἐπαρχίας Θυάμιδος καὶ 7) Πέστανης τῆς ἐπαρχίας Ἡγουμενίτσας, τῆς καθ' ἡμᾶς Μητροπολιτικῆς περιφερείας, ὅπως ὑποβάλωσιν ἡμῖν μέχρι τῆς 25 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. τὰς ἐγγράφους αἰτήσεις τῶν μετὰ τῶν ὁριζομένων ὑπὸ τοῦ νόμου (ἀριθ. 83) πιστοποιητικῶν. Ἐν Παραμυθίᾳ 24 Ἰανουαρίου 1935. † Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου Γεώργιος.

Ἱερὰ Μητρόπολις Λαρίσης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 81 τοῦ κωδικοποιημένου νόμου 5439 «περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων κατὰ παρατείνωμεν ἐπὶ τρίμηνον ἀπὸ τῆς σήμερον τὴν προθεσμίαν πρὸς ὑποβολὴν τῶν ὑπὸ τοῦ ἁρθροῦ 83 τοῦ αὐτοῦ νόμου προβλεπομένων ἐγγράφων πρὸς κατάληψιν δι' ἐκλογῆς τῆς χηρευούσης ἐν τῇ ἐνταῦθα μητροπολιτικῇ ναφ' Ἀγίου Ἀχιλλεῖου ἐφημεριακῆς θέσεως, παρελθούσης ἀπράκτου καὶ τῆς δευτέρας προθεσμίας. Κατὰ τὴν τρίτην ταύτην περίπτωσιν γίνονται δεκτοὶ ὡς ὑποψήφιοι ἐφημεριοὶ καὶ οἱ ἔχοντας προσόντα τῆς δευτέρας κατηγορίας τῶν ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω νόμου προβλεπομένων. Ἐν Λαρίσῃ τῇ 8 Φεβρουαρίου 1935. † Ὁ Λαρίσης Δωρόθεος.

Ἱ. Μητρόπολις Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας

Καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἁρθροῦ 83 τοῦ κωδ. ἐνοριακοῦ νόμου 5439 ὁριζόμενα προσόντα ὅπως ἐντὸς εἴκοσιν ἡμερῶν ὑποβάλωσι τῇ καθ' ἡμᾶς ἱερᾷ μητροπόλει τὰ ὑπὸ τοῦ ἁρθροῦ 83 τοῦ κωδικοποιηθέντος ἐνοριακοῦ νόμου 5439 ὁριζόμενα πιστοποιητικά προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων ἱερέων τῆς χηρευούσης ἐνορίας «Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος» Μαράθου τῆς ἐπαρχίας Τριφυλίας. Ἐν Κυπαρισσίᾳ τῇ 19 Φεβρουαρίου 1935. † Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Ἀνδρέας.

Ἡ Ἱ. Ἐπισκοπὴ Νεαπόλεως (Κρήτης)

Καλεῖ συμφώνως τῷ Νόμῳ 5439 (ἄρθρον 81) τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὸ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα, ὅπως ὑποβάλωσιν ἡμῖν μέχρι 15 Μαρτίου ἐ. ἔ. τὰ ὑπὸ τοῦ ἁρθροῦ 83 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω νόμου προβλεπόμενα πιστοποιητικά καὶ λοιπὰ δικαιολογητικά ὅπως καταλάβωσι δι' ἐκλογῆς τὴν κενὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Ἀγίας Τριάδος Σητείας. Ἐν Νεαπόλει τῇ 3 Φεβρουαρίου 1935. † Ὁ Νεαπόλεως Διονύσιος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ,

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Διευθύνουσα επιτροπεία:

† Ὁ Σάμος ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ,

† Ὁ Σέρρων ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ,

Τύποις «Φοῖνικος», ὁδὸς Σταδίου 44, Ἀθήναι